

Metszetek – illusztrációk – álmok

PALÁSTI ERZSÉBET KIÁLLÍTÁSA KISKUNHALASON

Vasné dr. Tóth Kornélia

Kiskunhalason a Csipkeház és Csipkemúzeum ad otthont a Budapesten élő Palásti Erzsébet (1957–) grafikusművész kiállításának. A tárlat 2020. szeptember 11-től november 15-ig tekinthető meg.

Palásti Erzsébet és Vasné dr. Tóth Kornélia a kiállításon

A művésznő 1982-től tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE). A Magyar Képzőművészek és a Magyar Grafikusművészek Szövetségében éppúgy ott találjuk, mint a Magyar Illusztrátorok Társaságában. 2018-tól lépett be a Kisgrafika Barátok Köre

Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesületbe. E körben ismerkedtem meg a munkásságával, örömmel vállaltam a felkérést tárlata megnyitására.

Engedjék meg, hogy a bemutatást Paul Klee svájci festő, grafikus egyik alaptézisével kezdjem: „A művészet nem a láthatót adja vissza, hanem láthatóvá tesz.” Ez Palásti Erzsébet jelmondata is lehetne, őt is a dolgok mélye érdekli. Közelítsük meg képeinek világát ebből a nézőpontból!

Családi örökségként hozta magával a művészet szeretetét, édesanyja révén, aki a Műcsar-

Vasné dr. Tóth Kornélia tárlatmegnyitója a Csipkemúzeumban

nokban dolgozott, így Erzsébet már gyerekkorában közel került a képzőművészet világához. 1971–1975-ben a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában tanult. Felsőfokú tanulmányait a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte, ahol 1977-ben előkészítőre járt, majd 1978–1982 között művészeti rajz, szerkesztő és ábrázoló geometria, valamint művészettörténet szakos diplomát szerzett. 1982–1985-ig ugyanitt művész-képző tagozaton a sokszorosító grafika szakot is elvégezte. A főiskolán mesterei: Dienes Gábor, König Róbert, Raszler Károly, Kokas Ignác voltak.

Pályája során dolgozott belsőépítészként és műszaki szerkesztőként, grafikustanárként és szabadfoglalkozású grafikusként, könyvillusztrátorként könyvkiadók – például az Európa, az Ifjúsági, a Gondolat, a Szépirodalmi és a Móra Ferenc könyvkiadók – alkalmazásában.

Művészeti munkásságáért 1983-ban Kondor Béla-díjban részesült, elnyert számos ösztöndíjat (Derkovits-, Eötvös József-ösztöndíj stb.), hazai és nemzetközi pályázatok rendszeres díjazottja napjainkban is.

Ez eddig közel 300 csoportos kiállításon vett részt hazánkban és külföldön, egyéni kiállításainak száma: húsz. Csoportosan állított ki a Salgótarjáni Tavaszí Tárlatokon és Országos Rajzbiennálékon, a Tihanyi Kisgrafikai és a Miskolci Grafikai Biennálékon, egyéb országos és nemzetközi grafikai, kisgrafikai szimpóziumokon, kiállításokon, illusztrációs tárlatokon. Néhány példa a városokra, ahol szerepeltek a munkái: Szentendre, Salgótarján, Miskolc, Hódmezővásárhely, Budapest, Ajka, Győr, Eger, Baja, Nagykőrös, Békéscsaba, Debrecen, Kecskemét; a külföldiek közül: Imatra, Nurmes, Kuopio (Finnország), Harpanda (Svédország), Bologna (Olaszország), Heeze (Hollandia), Kovászna, Kézdivásárhely, Zsobok, Kolozsvár (Románia).

A hagyományos grafikai technikák (fa- és linómetszet, rézkarc, cinkkarc, szitanyomat, tusrajz, olajkép stb.) mellett elektrografikái a mai kor technikai lehetőségeit aknázzák ki. Számos alkotása ezek keveredésével, vegyes technikával készül.

Műveire expresszivitás, dinamika, erőteljes színhasználat jellemző. A jelen kiállításon is szereplő önarcképe 2019-ből sokat elárul arról a belső látásról, mely elengedhetetlen egy képzőművész számára. A befelé fordulás, az álmodás, a látomások belső átélése vezet el egy-egy lap létrejöttéhez – ezt tükrözi önarcképén a lehunyó szem.

Témavilága változatos, az élet sokféle apró mozzanatát, jelenségét bemutatja, ezen túllépve a grandiózussá növesztett én nemegyszer a saját és az emberi-természeti világ határait feszegeti. Az *Ég és föld között* sorozatcím Stefan Zweig: *A harmadik galamb legendája* c. elbeszélés nyomán született, az ég és föld között szárnyaló, élhető földet kereső bibliai galamb sorsa kapcsán. E cím a művész-, sőt általánosan az emberi sorsot is kifejezi jelképesen, a két világ határán élő, ön-maga helyét állandóan kereső emberét, aki a mi-értékre, a világ működési elvére keresi a választ, ahogyan Palásti Erzsébet is a káoszban a rendet, a rendben a káoszt kutatja (*Rend, Káosz I–II.* című alkotások). Kővé dermedt dolmenszerű emberalakjai, sámánisztikusan megidézett állatfigurái a természet, az ember fenyegetettségéről valának. Kifejeződik a harmónia, a teljesség iránti vágy: *Átjáró a teljességbe.*

Az *Alakos fejfa I–IV.* című, többféle színváltozatban is lenyomatott linó- és fametszet-sorozat ihletője a nagykőrösi Arany János Múzeum fejfagyűjteménye, dr. Novák László nyugalmazott múzeumigazgató gyűjtőmunkájaként. E díszes faragású fejfák – a Duna–Tisza köze protestáns temetőinek értékes népművészeti emlékei – nagy

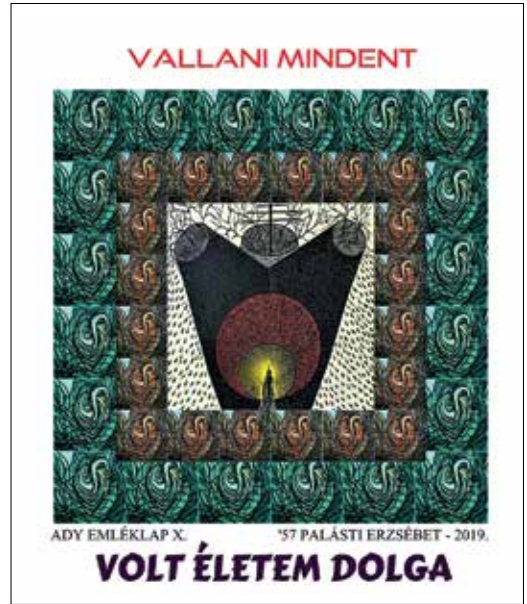
Palásti Erzsébet: *Alakos fejfa I.*, 2001, linó- és fametszet, 150×120 mm

hatással voltak Palásti Erzsébetre: „beleszerettem az esendő, félig elkorhadt fák törékeny meghajlott alakjába, a fák erezetébe, amit az idő csak megérelt, és mindet lerajzoltam” – vallotta.

Illusztratív grafikáin belehelyezi magát a költő-író lelkébe, a vizualitás kódrendszerén át szólaltatva meg Ady Endre, József Attila, Nagy László költészetét. A 2019-ben készült *Ady-emléklapok* (I–X.) néhány gyöngyszemét sorolva az istenkeresés jegyében a költővel helyet foglal *Az Isten balján*: „Az Isten van valamiként: / Minden Gondolatnak alján. / Mindig neki harangozunk / S óh, jaj, én ott ülök a balján.” Az Isten balján ülés jelképes értelmű, az Isten jobbán ülő Jézus, a Megváltó tökéletes, teljes és befejezett életével szemben a versben beszélő be nem fejezett terveinek, el nem végzett küldetésének, lelki elhagyatottságának kifejezője. A *Fedjük be a rózsát* című vers alapgondolata az élet tisztelete, a csodavárás, melynek szimbóluma a megjelenített virág: „Óh, virágos Élet, be szép a csoda.” Minden embernek önmagához húnek maradvá, egyénileg is meg kell küzdenie a saját igazáért, ha hisznek benne mások, ha nem, ezt hirdeti a *pócsi Mária* című Ady-vers, mely Erzsébet egész életét át útmutatóul szolgált: „Ma már hiszem: nagy döntés vár reám, / Legyőzni mindent, mi ellenem támadt, / Mutatni egy példátlan életet / S nem bocsátni el az én Máriámat.”

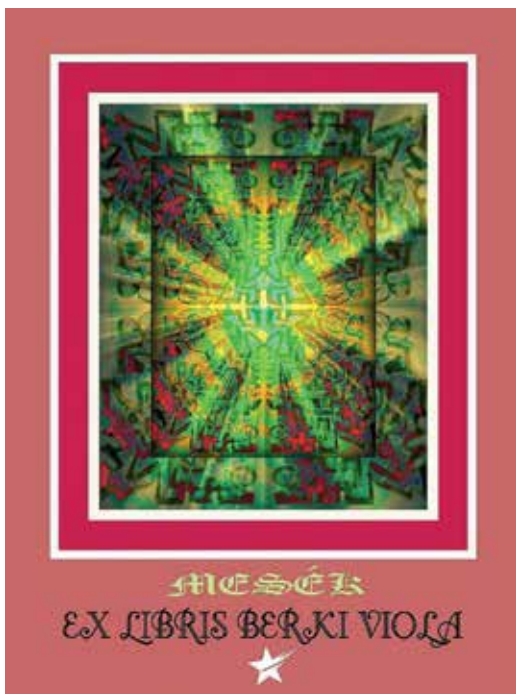

Palásti Erzsébet: *Ady-emléklap IX.*, vegyes technika 2019, 400×400 mm

Palásti Erzsébet: *Ady-emléklap X.*, vegyes technika, 2019, 400×400 mm

Palásti Erzsébet grafikáinak sajátos típusát képviselik az ex librisek, melyek nála már elszakadtak az eredeti könyvjegyfunkciótól. Olyan önálló kisgrafikai alkotások, melyek – jelölve a tulajdonost – nem megrendelésre, hanem nagy művészek, alkotók felé való tiszteletadásul születtek. Ilyen a kiskunhalasi születésű Berki Viola festő- és grafikusművész részére készült ex libris, mely mesés, álomszerű világot ábrázol, utalva a művésznő meseillusztrációira. A mesék szerete, ezek illusztrálása jellemző Palásti Erzsébet munkásságára is. Plugor Sándor erdélyi grafikusművésszel 1991-ben a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepen találkoztak, az ex librisen a művész önarcképét láthatjuk. Palásti Erzsébet egyik főiskolai mesterének, König Róbertnek az általa kedvelt lómotívummal állított emléket. Ország Lili bábtervező ex librisén a falak, a falakba zárt emberek, a szorongás élménye fejeződnék ki, utalva a művésznő magányt, félelmet megjelenítő alkotásaira. A – bevezetőmben már említett – Paul Kleere emlékező hommage lap a funkcionálizmust, a letisztult formákat hirdeti. Pályázati kiírásra, a Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület 60. évfordulójára 2019-ben több ex libris is készült, ezek egyike Erzsébet ikerbátyja, dr. Palásti István kardiológus főorvos nevére szól.

Palásti Erzsébet: *Ex libris Berki Viola*,
elektrografika, 2019, 170×130 mm

Palásti Erzsébet sokszínű, modernségtől áthatott, az irodalommal szoros összefonódást mutató

Palásti Erzsébet: *Ex libris Ország Lili*,
elektrografika, 2019, 170×160 mm

grafikai világa a felfelé nézést hirdeti, mindannyiunkhoz szól. Az alkotások megtekintéséhez József Attila: *Ének magamhoz* c. versének – Erzsébet által is megrajzolt – sorai szolgáljanak vezérfonalul: „Szeretni kell a csalfa köd-eget, / Szeretni kell száz csillag enyhe képét, / Fölnézvén a szív könnyeben feled / És föltalálja tán az örök békét.”

